

Soile Manninen

AINA AJANKOHTAINEN

JURIDIIKKA

– STKS:n kirjastojuridiikan työryhmä esittäytyy

Kirjastojuridiikan työryhmä on yksi STKS:n pitkäikäisimmistä. Aluksi pääasia oli tekijänoikeus, mutta maailman muuttuessa myös kirjastojen juridinen toimintaympäristö on muuttunut. Sääntelyn määrä vain lisääntyy, joten aktiivisille jäsenille on ryhmässä tarvetta tulevaisuudessakin.

Tekijänoikeus, tietosuojala, digipalvelulaki, tiedonhallintalaki, avoimen datan direktiivi, laki tutkimustietovarannosta – siinäpä listausta STKS:n kirjastojuridiikan työryhmän kokousten teemoista parilta edelliseltä vuodelta. Työryhmän juuret löytyvät tekijänoikeustyöryhmästä, joka toimi vuosina 1996–2004. Ryhmä perustettiin edellisen laajemman tekijänoikeuslain muutoksen aikoihin. Nykyisen ryhmän jäsenistä Ari Rouvari oli mukana jo tuolloin. Kun lakiuudistus oli saatu valmiiksi, ryhmä jäi tauolle, mutta teki vuonna 2006 paluun Juridisten asioiden työryhmänä, ja myöhemmin nimi muutettiin Kirjastojuridiikan työryhmäksi. Tässä vaiheessa mukaan tuli Kansalliskirjaston juristi Pekka Heikkinen, joka on ryhmässä edelleen pysyvänä asiantuntijana.

Ryhmän tärkein tehtävä on seurata ja kommentoida valmisteilla olevia lainsäädäntöhankkeita, jotka liittyvät kirjastoihin ja kirjastoissa tehtävään työhön. Ryhmä koordinoi ja kirjoittaa

STKS:n lausunnot ministeriöille, eduskunnan valiokuntiin sekä osallistuu kuulemistilaisuuksiin ja työpajoihin, jotka liittyvät lainsäädäntöhankkeisiin. Lausuntojen aikataulut voivat joskus olla tiukkoja, mutta yhdessä kirjoittaminen sujuu rutiinilla ja samalla kasvaa kaikkien asiantuntemus. Paljon ajankohtaista tietoa juridisista asioista jaetaan myös kokousten välillä. Ryhmäläisistä valitaan STKS:n edustajat kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteiseen KAM-juridiikkaryhmään. Viimeisimmät vuodet edustajina ovat olleet ryhmän puheenjohtaja Irma Reijonen ja Soile Manninen.

Muiden työryhmien tavoin järjestämme koulutuksia, ja aiemmin tilaisuudet oli brändätty tekijänoikeuden ja kirjastojuridiikan ajankohtaispäiviksi. Aiheiden monipuolistuessa kirjavoituivat myös koulutusten nimet, mutta vuonna 2023 keskiössä on jälleen tekijänoikeus. Kesäkuussa järjestettävässä seminaarissa käydään läpi tekijänoikeuden perusteita. Seminaa-

ria seuraa syksyllä webinaari, jossa katsotaan tarkemmin huhtikuun 2023 alussa voimaantulleita tekijänoikeuslain muutoksia.

Emme ole hetkeen tavanneet toisiamme kasvokkain (siksi meistä ei ole tuoretta kuvaakaan), ja tällä hetkellä maantieteellistä edustusta on Helsingin lisäksi Tampereelta, Jyväskylästä

ja Kuopiosta. Ryhmän nykyisessä kokoonpanossa kiinnostava piirre on, että moni on tullut työryhmään STKS:n hallituksen yhteyshenkilön roolissa, mutta jäänyt työryhmän jäseneksi sen jälkeenkin. Motivaationa osallistumiseen on asioiden tärkeys: ryhmässä käsiteltävät asiat ovat läsnä jokapäiväisessä työssä nyt ja tulevaisuudessa. ❖

Työryhmän jäsenet huhtikuussa 2023

Pekka Heikkinen, Kansalliskirjasto

Mira Juppi, Savonia-ammattikorkeakoulu

Pälvi Kaiponen, Helsingin yliopiston kirjasto

Marja Kokko, Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto

Soile Manninen, Helsingin yliopiston kirjasto

Irma Reijonen, Kansalliskirjasto

Ari Rouvari, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus

Anna Ruth, Tampereen yliopiston kirjasto

Petri Tonteri, Tampereen kaupunginkirjasto

Kirjoittaja

SOILE MANNINEN

Helsingin yliopiston kirjasto

soile.manninen@helsinki.fi

